

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลบุโพธิ์
อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗
ชื่อ องค์การบริหารส่วนตำบลบุโพธิ์ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้นการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทางในบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

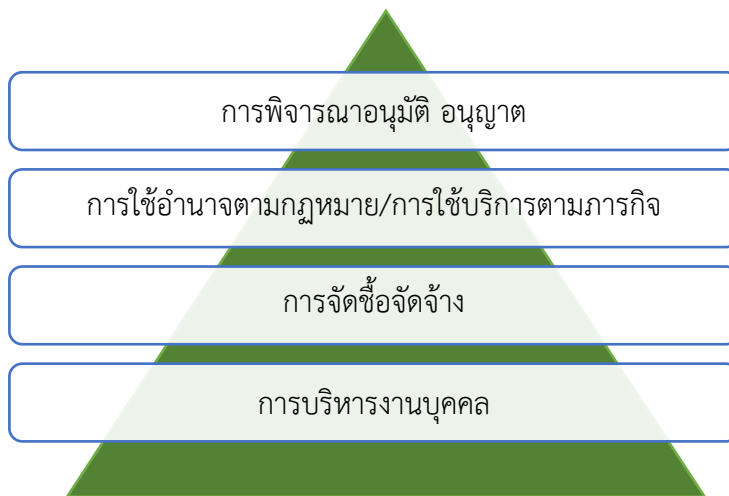
องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

/ขอบเขตประเมิน...

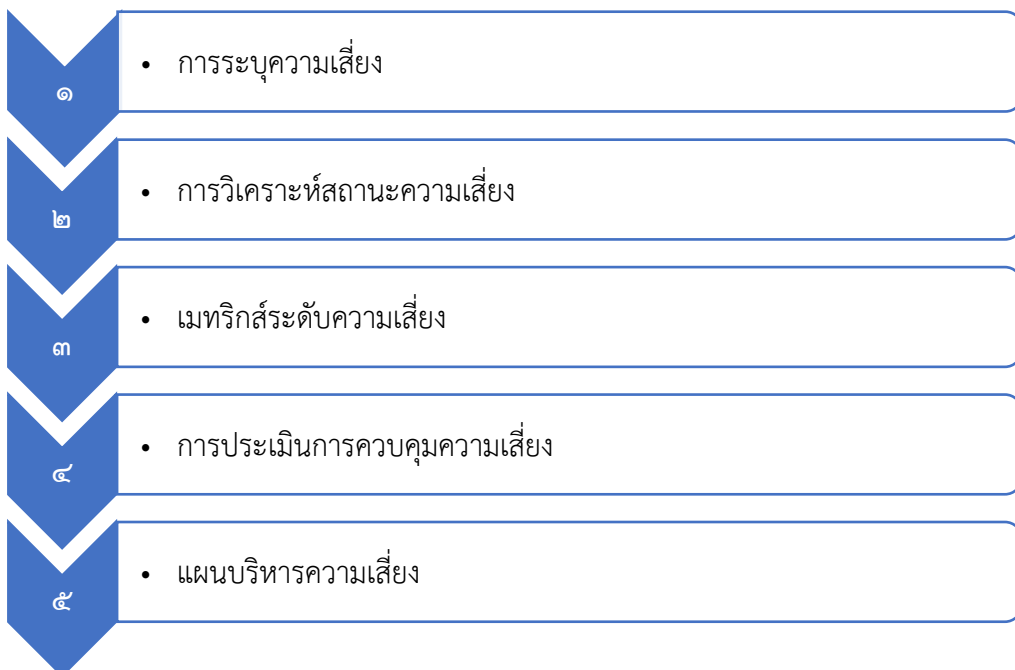
ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการจัดซื้อจัดจ้าง
๔. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการบริหารงานบุคคล

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

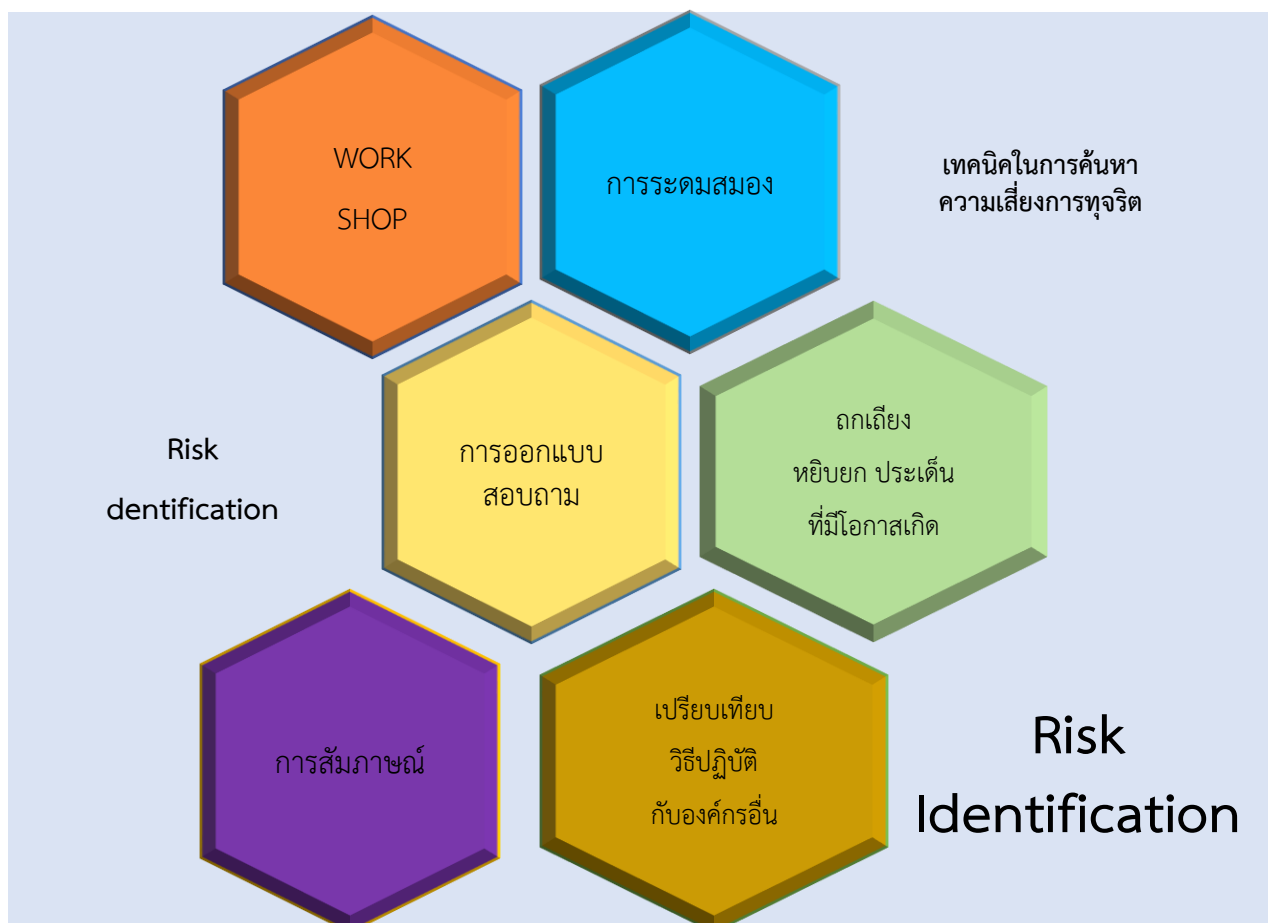

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์ การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนใช้เสมอ)

เทคนิคในการ ระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลบุโพธิ์ จากการวิเคราะห์ ๒ ปัจจัย คือ ด้านโอกาสและด้านผลกระทบ และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๐ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๕ ครั้งต่อปี
๒	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๐ ครั้งต่อปี
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้งต่อปี

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางด้านการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

๑. เกณฑ์ผลกระทบทางด้านการเงิน

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
๔	สูง	ความเสียหายตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๑ บาท ถึง ๑๐,๐๐๐,๐๐๑ บาท
๓	ปานกลาง	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๑ บาท ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๑ บาท
๒	น้อย	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐,๐๐๑ บาท ถึง ๑๐๐,๐๐๑ บาท
๑	น้อยมาก	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาท หรือน้อยกว่า

๒. เกณฑ์ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกขู่ข่มขู่ความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
๔	สูง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
๓	ปานกลาง	สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ
๒	น้อย	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
๑	น้อยมาก	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนในหน่วยงาน หรือมีคนร้องเรียนและแจ้งเบาะแส

เกณฑ์วัดระดับของความเสียหาย (Degree of Risk)

แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสียหาย (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสียหาย	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๓ คะแนน

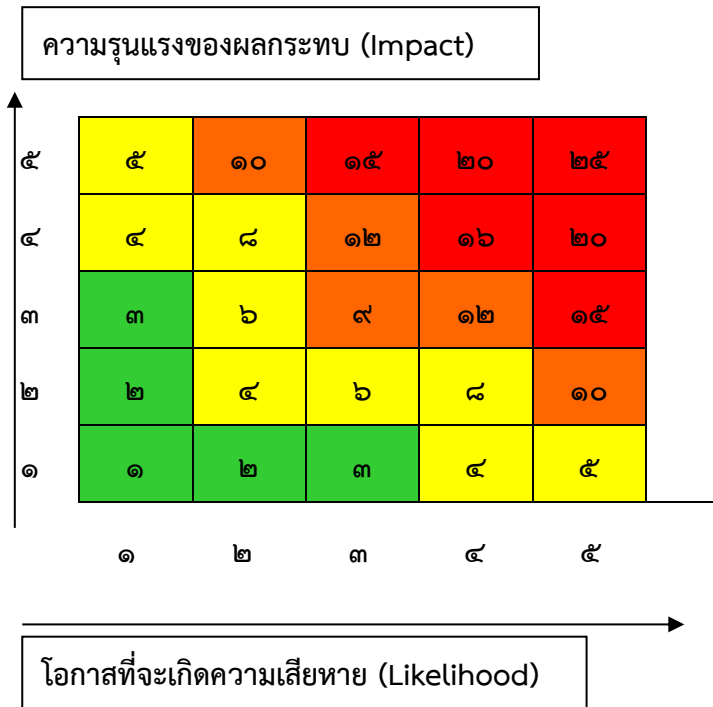
ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง(Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) และผลกระทบ ที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ} \\ (\text{Likelihood} \times \text{Impact})$$

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสียหาย	คะแนนระดับความเสียหาย	มาตรการกำหนด	การแสดงผลสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕ - ๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำ หรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง (High)	๙ - ๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๔ - ๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑ - ๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเพียงพอของมาตรการควบคุมที่มีอยู่

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริตในประเด็น ที่เกี่ยวกับการรับ สินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง Degree of Risk (L x I)			มาตรการในการจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
		Likelihood (L)	Impact (I)	Degree of Risk (L x I)		
๑. การอนุมัติ อนุญาต ตาม พระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวก ในการพิจารณา อนุญาตของทาง ราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	ในการดำเนินงานก่อนมีการพิจารณา อนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลง อาคาร หรือรื้อถอนอาคาร มี กระบวนการที่ เกี่ยวข้องกับ การใช้ ดุลยพินิจของ เจ้าหน้าที่/ผู้บริหาร ท้องถิ่น เนื่องจาก หลักเกณฑ์และ เงื่อนไขที่ไม่ชัดเจน เปิด โอกาสให้มี การใช้ดุลยพินิจ ซึ่งอาจมี การใช้ดุลย พินิจที่เป็นการเอื้อประโยชน์ หรือให้ ความช่วยเหลือแก่พวกพ้อง หรือ เรียกรับผลประโยชน์ตอบแทน	๒	๔	๘	๑. ตรวจสอบเอกสารประกอบการยื่น คำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลงอาคาร หรือรื้อถอนอาคาร อย่างถูกต้องครบถ้วน เป็นไปตาม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๒. กำกับดูแลและตรวจสอบโดย ผู้บังคับบัญชา ควบคุมให้มีการปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารและ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ๓. นโยบายการไม่รับของขวัญและของ กำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) ๔. มาตรการป้องกันการรับสินบน	

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริตในประเด็น ที่เกี่ยวกับการรับ สินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง Degree of Risk (L x I)			มาตรการในการจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
		Likelihood (L)	Impact (I)	Degree of Risk (L x I)		
๒. การใช้อำนาจ ตามกฎหมาย / การให้บริการ ตามภารกิจ	ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายได้ ให้ อำนาจและการให้บริการ ประชาชนตาม ภารกิจต่าง ๆ ของ หน่วยงาน ผู้บริหาร ท้องถิ่นหรือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ อาจมี การปฏิบัติ หน้าที่เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อ ธุรกิจ ของตนเองหรือพวกพ้อง หรือการ ใช้ อำนาจของตนในการหาผลประโยชน์ ทางอ้อม	๒	๔	๘	<p>๑. กำหนดให้มีการตรวจสอบความ สัมพันธ์/ผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่าง ผู้บริหารท้องถิ่น หรือ เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงาน</p> <p>๒. การควบคุมและตรวจสอบโดย ผู้บังคับบัญชา ให้มีการปฏิบัติหน้าที่ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๓. มาตรการป้องกันการขัดกันระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ ส่วนรวม</p> <p>๔. นโยบายการไม่รับของขวัญและ ของ กำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติ หน้าที่ (No Gift Policy)</p> <p>๕. มาตรการป้องกันการรับสินบน</p>	

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริตในประเด็น ที่เกี่ยวกับการรับ สินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง Degree of Risk (L x I)			มาตรการในการจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
		Likelihood (L)	Impact (I)	Degree of Risk (L x I)		
๓.การจัดซื้อจัดจ้าง	ผู้มีหน้าที่หรือผู้ที่มีอำนาจ เลือก จัดซื้อ จัดจ้าง กับผู้ประกอบการที่ ตนเองสนิท ญาติ พวักพ้อง หรือ ผู้ประกอบการที่ ตนเองสามารถคุยได้ ง่าย มีลักษณะเอื้อ ประโยชน์ให้กับ ผู้ประกอบการรายใด รายหนึ่ง	๓	๕	๑๕	<p>๑. กำหนดให้มีการตรวจสอบความ สัมพันธ์/ผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่าง ผู้บริหารท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่กับ ผู้ประกอบการที่เข้าทำสัญญากับ หน่วยงาน</p> <p>๒. ผู้บังคับบัญชากำกับดูแลและ ตรวจสอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็น ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด</p> <p>๓. กำหนดให้มีการตรวจสอบโดย หน่วย ตรวจสอบภายในของหน่วยงาน ทุก ๆ ๓ เดือน</p> <p>๔. มาตรการส่งเสริมความโปร่งใสใน การจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>๕. มาตรการเพื่อตรวจสอบผลประ โยชน์ ทับซ้อน</p> <p>๖. นโยบายการไม่รับของขวัญและของ กำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)</p> <p>๗. มาตรการป้องกันการรับสินบน</p>	

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริตในประเด็น ที่เกี่ยวกับการรับ สินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง Degree of Risk (L x I)			มาตรการในการจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
		Likelihood (L)	Impact (I)	Degree of Risk (L x I)		
๔.การบริหารงาน บุคคล	ผู้มีหน้าที่หรือผู้ที่มีอำนาจในการ ดำเนินการต่อสัญญาจ้าง (พนักงาน จ้าง) ของหน่วยงาน อาจมีการเรียก รับเงิน หรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อ แลกกับการ ต่อสัญญาจ้าง (พนักงาน จ้าง)	๑	๓	๓	๑. ผู้มีหน้าที่หรือผู้อำนาจ ปฏิบัติตาม ประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วน ตำบลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่าง เคร่งครัด ๒. นโยบายการไม่รับของขวัญและ ของ กำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติ หน้าที่ (No Gift Policy) ๓. มาตรการป้องกันการรับสินบน	

สรุป ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงทุจริต (Degree of Risk) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ขององค์การ บริหารส่วนตำบลบุโพธิ์

๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราช บัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ (๘ คะแนน) = ระดับปานกลาง
๒. การใช้อำนาจ/การให้บริการตามภารกิจ (๘ คะแนน) = ระดับปานกลาง
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง (๑๕ คะแนน) = ระดับสูงมาก
๔. การบริหารบุคคล (๓ คะแนน) = ระดับต่ำ

จากการที่ได้ดำเนินการได้ประเมินเกี่ยวกับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลบุโพธิ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ พบว่ามาตรฐานการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับที่ดี การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้ ซึ่งจะเห็นได้จากรายงานเกี่ยวกับสถิติเรื่อง ร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบที่ผ่านมาขององค์การบริหารส่วนตำบลบุโพธิ์ ปรากฏว่าไม่มีเรื่องร้องเรียน การทุจริตหรือประพฤติมิชอบ รวมถึงการเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะผู้บริหาร ท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ อย่างไรก็ตาม ควรต้องมีการติดตามเพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหาร ความเสี่ยงที่กำหนดไว้ หรืออาจต้องเพิ่มเติมหรือปรับแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตใหม่ หากพบว่ารูปแบบ การทุจริตมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป